

Detailrapport Vraag en antwoord los v/h Raadsplein (ID 886)

Veld	Waarde
Datum vraag	28-08-2025
Onderwerp	Aanschrijvingen gemeente overdreven controledrift en dwangsommen
Fractie(s)	LEV
Vraag en antwoord	De fractie van Lokaal Edam-Volendam bereikt signalen dat de gemeente recent honderden inwoners en ondernemers heeft aangeschreven wegens vermeende kleine overtredingen, zoals een te grote dakkapel, een zonwering of een erfafscheiding. In deze brieven wordt bovendien vaak gedreigd met het opleggen van dwangsommen wanneer niet binnen korte termijn wordt voldaan aan de oproep van de gemeente. Inwoners ervaren deze handelwijze als overdreven controledrift en als een vorm van bureaucratische intimidatie die haaks staat op de dienstbare overheid die onze gemeente zegt te willen zijn. Zeker nu het vaak om relatief onschuldige afwijkingen gaat, roept dit grote vragen op over proportionaliteit, redelijkheid en de kosten van dit beleid. Wij willen daarom van het college helderheid verkrijgen over de omvang, de aanleiding en de gevolgen van deze aanschrijvingen en over de vraag of dit beleid in de huidige vorm wenselijk en verantwoord is. Vraag 1. Kan het college bevestigen dat er de afgelopen periode honderden aanschrijvingen naar inwoners en bedrijven zijn uitgegaan wegens vermeende overtredingen, zoals dakkapellen, zonweringen of andere relatief kleine bouwkundige aanpassingen? Antwoord 1: Het college is bevoegd t.a.v. de uitvoering van de VTH-taken omgevingsrecht (vergunningverlening, toezicht en handhaving). Zij voert deze taken uit op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde beleid en de landelijke regelgeving. Het gaat daarbij om uitvoeringsbeleid, zoals opgenomen in het VTH-beleidsplan, maar ook welstandsbeleid. Omdat handhavingsmiddelen (i.c. fte's) schaars zijn, wordt daarbij gebruik gemaakt van een prioritering. Het beleid en de prioritering hebben wij meest recent met uw raad besproken in de technische commissie ruimte van 16 januari 2025, waarbij wij u expliciet de vraag hebben voorgelegd of er voor uw raad aanleiding was om het beleid aan te passen. De aanwezige raadsleden hebben tijdens deze sessie unaniem aangegeven van mening te zijn dat het huidige beleid volstaat en aanpassing dus niet nodig is en dat de handhaving moet worden voortgezet.

	Het college heeft een zogenaamde beginselplicht tot handhaving. Dit betekent dat zij in geval van een overtreding handhavend moet optreden. Zij kan daar alleen in bijzondere gevallen van afwijken. Daarbij moet u denken aan zicht op legalisatie. De aard en omvang van de overtreding (dus groot of klein) is geen reden om van haar wettelijke taak af te zien. Het college rapporteert jaarlijks, middels het jaarverslag omgeving, over de uitvoering van de handhavingstaken. Het jaarverslag van 2024 heeft u reeds van ons ontvangen, maar voegen wij volledigheidshalve nog toe. Het jaarverslag over 2025, met daarin alle aantallen voor dat jaar, ontvangt u van ons in het 1ste half jaar van 2026. Wij zien geen aanleiding om deze rapportage te vervroegen, middels de beantwoording van deze vragen. Vraag 2. Hoeveel aanschrijvingen zijn er exact verstuurd in de afgelopen 12 maanden, uitgesplitst naar: Particuliere woningen, Bedrijven/Ondernemingen? Antwoord 2: Zie antwoord op vraag 1. Vraag 3. Wat is de juridische grondslag voor deze golf aan handhavingsaanschrijvingen? Is er sprake van een projectmatige aanpak of een beleidswijziging binnen de afdeling Handhaving? Antwoord 3: Zie antwoord op vraag 1. Vraag 4. Klopt het dat inwoners in deze brieven worden geconfronteerd met de dreiging van dwangsommen als zij niet binnen een bepaalde termijn voldoen aan de eisen van de gemeente? Zo ja, hoeveel dwangsombesluiten zijn er daadwerkelijk opgelegd? Zo nee, waarom wordt er dan wel met dwangsommen gedreigd? Antwoord 4: De gebruikelijke procedure van een handhavingszaak is, op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde beleid, dat inwoners/ bedrijven eerst een zogenaamde constateringsbrief krijgen. Hierin worden de opties genoemd, waarmee ze de overtreding kunnen verhelpen. Wij verzoeken ze middels deze brief contact met ons op te nemen om ons op de hoogte te stellen van wat ze gaan doen. Indien zij niet reageren c.q. geen actie ondernemen volgt een vooraankondiging last onder dwangsom. Hier wordt inderdaad een dwangsom in genoemd. De hoogte van de dwangsom wordt bepaald op basis van het door de gemeenteraad vastgesteld beleid. Met deze brief krijgen ze ook weer een termijn om de overtreding te herstellen en de mogelijkheid een zienswijze in te dienen. Als ze ook hier niet op reageren of geen actie ondernemen, dan wordt er een last onder dwangsom opgelegd. Ook in deze bief krijgen ze weer een termijn, voordat de dwangsom wordt verbeurd (de
--	--

	zogenaamde begunstigingstermijn). Veelal geven wij op verzoek ook nog uitstel van de begunstigingstermijn als wordt aangegeven dat het binnen de gestelde termijn niet haalbaar is. Dit betekent feitelijk dat inwoners en bedrijven een vrij lange termijn (minstens een ½ jaar) van ons krijgen om een overtreding te herstellen. Dit is slechts anders als er sprake is van een spoedeisende situatie. Voor de cijfers over opgelegde dwangsommen verwijzen wij naar het jaarverslag. Vraag 5. Is het college het met ons eens dat dit door inwoners en ondernemers wordt ervaren als een vorm van overdreven controledrift die niet past bij een betrouwbare en dienstbare overheid? Zo nee, waarom niet? Antwoord 5: Het college geeft uitvoering aan haar wettelijke taak, o.b.v. door de gemeenteraad vastgesteld beleid. Hoe u of inwoners dat ervaren, laten wij aan u. De gemeenteraad stelt de kaders, het college voert het uit. Vraag 6. Op basis van welke criteria is bepaald welke adressen zijn aangeschreven? Is dit naar aanleiding van klachten? Is er actief gescand via luchtfoto's of straatcontroles? Of betreft het een selectief onderzoek naar bepaalde wijken/ondernemers? Antwoord 6: Handhavingszaken komen op verschillende manieren binnen. Dit kan zijn door handhavingsverzoeken, klachten en meldingen van belanghebbenden, door de controles van verleende vergunningen, door constateringen van toezichthouders en vakspecialisten etc. De volgorde waarop deze worden opgepakt is vastgelegd in het VTH-Beleid (zie hiervoor). Bij handhavingsverzoeken is het college wel altijd verplicht een besluit te nemen. Vraag 7. Hoeveel van deze overtredingen hebben betrekking op kleine afwijkingen (zoals zonweringen, erfafscheidingen of een te grote dakkapel) versus ernstige overtredingen met veiligheids- of brandrisico? Antwoord 7: Zie antwoord op vraag 1. Verantwoording vindt plaats middels het jaarverslag. Opgemerkt wordt wel dat brandveiligheid, constructieve veiligheid en overtredingen waarbij een monument of het cultureel erfgoed worden aangetast een hoge prioriteit hebben en altijd als eerste worden opgepakt. Vraag 8. Wat zijn de gevolgen voor inwoners die een dergelijke brief hebben ontvangen? Antwoord 8:
--	--

	Inwoners die een dergelijke brief ontvangen krijgen een aantal mogelijkheden. Voorafgaande aan het versturen van de brief doen wij een legalisatietoets, waarbij wij kijken of het mogelijk is een vergunning voor de strijdige situatie te verlenen. In veel gevallen is legalisatie (soms in aangepaste vorm) mogelijk en moeten zij dus een aanvraag indienen. Alleen als legalisatie niet mogelijk is kan dat er toe leiden dat zij een bouwwerk moeten terugbrengen in de oude situatie. Het verbeuren van dwangsommen geschiedt uitsluitend als men geen actie onderneemt. Vraag 9. Hoeveel hebben inmiddels bezwaar of beroep ingesteld? Antwoord 9: Zie antwoord op vraag 7 Vraag 10. Hoeveel zaken zijn al geseponeerd of teruggedraaid? Antwoord 10: zie antwoord op vraag 7 Vraag 11. Welke kosten zijn gemoeid met deze operatie, zowel intern (ambtelijke uren) als extern (juridische trajecten)? Antwoord 11: Voor de kosten van de uitvoeringsorganisatie verwijzen wij u naar het Uitvoeringsprogramma Omgeving, het jaarverslag en de begroting. Vraag 12. Welke beleidsmatige afweging is gemaakt tussen het handhaven van de letter van de wet en het bewaken van de vertrouwensrelatie met de samenleving? Antwoord 12: In het kader van handhaving wordt te allen tijde een belangenafweging gemaakt. Daarbij wordt ook gekeken naar de evenredigheid, maar ook naar belangen van derden en de ruimtelijke kwaliteit. Handhaving is niet sec het volgen van de letter van de wet. Vraag 13. Is het college bereid om deze aanpak te herzien en te kiezen voor een proportioneel en menselijker beleid dat aansluit bij de geest van de Omgevingswet (ruimte, maatwerk, vertrouwen)? Antwoord 13: zie antwoord op vragen 1 en 12, dat is een keuze van uw raad. Het college voert slechts uit.
Vervolg vraag en antwoord	

Beantwoord	Ja
Portefeuillehouder akkoord	M.A.J. Kes
Opmerkingen	
Bijlage(s)	Jaarverslag Omgeving 2024